

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри фінансів та
банківської справи

Протокол №__ від “_____” 2019 р.

Зав. кафедри

_____ Н.О. Слободянюк

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Гудзь Ю.Ф.
доцент кафедри фінансів та
банківської справи, к.е.н.,
доцент

2019 – 2020 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	Обов'язкова для студентів Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Семестр (<i>осінній / весняний</i>)	осінній
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	25
Практичні / семінарські, годин	15
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	110
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	3
самостійної роботи студента	8
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Ціль: підготовка кваліфікованих спеціалістів у галузі фінансів, банківської справи та страхування, формування у студентів системи теоретичних і практичних знань про категорії, поняття фінансової діяльності суб'єктів підприємництва та отримання студентами фундаментальних теоретичних і практичних знань щодо організації фінансової діяльності суб'єктів підприємництва, особливостей формування фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва, оволодіння методами оцінювання фінансового стану та фінансового планування суб'єктів підприємництва.

Завдання:

- сутність та теоретичні основи фінансової діяльності суб'єктів підприємництва,
- методичний інструментарій забезпечення ефективної фінансової діяльності суб'єктів підприємництва,
- процеси формування власного і позичкового капіталу суб'єктів підприємництва,
- методики оцінювання вартості суб'єктів підприємництва,
- особливості фінансової діяльності суб'єктів підприємництва на етапі реорганізації та в сфері зовнішньоекономічних відносин;
- основи управління фінансовими інвестиціями суб'єктів підприємництва.

Предмет: механізм функціонування фінансів суб'єктів підприємництва, структура і принципи організації фінансів суб'єктів підприємництва.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

- Тема 1. Основи фінансової діяльності суб'єктів підприємництва
Тема 2. Особливості фінансування суб'єктів підприємництва різних форм організації бізнесу
Тема 3. Формування власного капіталу суб'єктів підприємництва
Тема 4. Внутрішні джерела фінансування підприємства
Тема 5. Дивідендна політика підприємства
Тема 6. Фінансування підприємства за рахунок запозичених ресурсів
Тема 7. Реорганізація та фінансове інвестування підприємства
Тема 8. Оцінювання вартості підприємства
Тема 9. Фінансова діяльність підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин
Тема 10. Фінансовий контролінг на підприємстві

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Організаційні основи та формування фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва					
Тема 1. Основи фінансової діяльності суб'єктів підприємництва	15	2	1	-	12
Тема 2. Особливості фінансування суб'єктів підприємництва різних форм організації бізнесу	15	2	1	-	12
Тема 3. Формування власного капіталу суб'єктів підприємництва	15	2	1	-	12
Тема 4. Внутрішні джерела фінансування підприємства	15	2	1	-	12
Тема 5. Дивідендна політика підприємства	15	2	1	-	12
Разом за змістовим модулем 1	75	10	5	-	60
Змістовий модуль 2. Напрями фінансової діяльності суб'єктів підприємництва у сучасних умовах.					
Тема 6. Фінансування підприємства за рахунок запозичених ресурсів	15	3	2	-	10
Тема 7. Реорганізація та фінансове інвестування підприємства	15	3	2	-	10
Тема 8. Оцінювання вартості підприємства	15	3	2	-	10
Тема 9. Фінансова діяльність підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин	15	3	2	-	10
Тема 5. Дивідендна політика підприємства	15	3	2	-	10
Разом за змістовим модулем 2	75	15	10	-	50
Усього годин	150	25	15	-	110

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема практичного заняття	Кількість годин
1	Практичне заняття. Тема 1. Основи фінансової діяльності суб'єктів підприємництва	1
2	Практичне заняття. Тема 2. Особливості фінансування суб'єктів підприємництва різних форм організації бізнесу	1
3	Практичне заняття. Тема 3. Формування власного капіталу суб'єктів підприємництва	1
4	Практичне заняття. Тема 4. Внутрішні джерела фінансування підприємства	1
5	Практичне заняття. Тема 5. Дивідендна політика підприємства	1
6	Практичне заняття. Тема 6. Фінансування підприємства за рахунок запозичених ресурсів	2
7	Практичне заняття. Тема 7. Реорганізація та фінансове інвестування підприємства	2
8	Практичне заняття. Тема 8. Оцінювання вартості підприємства	2
9	Практичне заняття. Тема 9. Фінансова діяльність підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин	2
10	Практичне заняття. Тема 5. Дивідендна політика підприємства	2
Всього		15

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Добір статистичної інформації за результатами торгів акціями та складання на її підставі таблиць та графіків.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема практичних занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Організаційні основи та формування фінансових ресурсів суб'єктів підприємництва			
Тема 1. Основи фінансової діяльності суб'єктів підприємництва	12	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Фінансова, операційна та інвестиційна діяльність суб'єктів підприємництва. Фінансові ресурси суб'єктів підприємництва. Організація фінансової діяльності підприємства. Державне регулювання фінансової діяльності суб'єктів підприємництва. Фінансові взаємовідносини підприємств з державою та їх місце у фінансовій діяльності. Джерело [1, 5-15].</p> <p>2. Самотестування</p> <p>3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант, розв'язання ситуаційних завдань
Тема 2. Особливості фінансування суб'єктів підприємництва різних форм організації бізнесу	12	<p>Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Критерії вибору організаційно-правової форми ведення підприємницької діяльності. Форми фінансування діяльності суб'єктів підприємництва. Зобов'язання суб'єктів підприємництва. Основи фінансування суб'єктів підприємництва в Україні.</p> <p>Джерело [1, 7].</p> <p>2. Самотестування</p> <p>3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання..</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант, розв'язання ситуаційних завдань
Тема 3. Формування власного капіталу суб'єктів підприємництва	12	<p>Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Власний капітал підприємства, його функції та складові. Характеристика статей власного капіталу і порядок їх відображення в балансі. Статутний капітал: формування та джерела. Види резервного капіталу та джерела його формування. Зміна величини статутного капіталу акціонерного товариства</p> <p>Джерело [1, 5-25].</p> <p>2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант, розв'язання ситуаційних завдань

Тема 4. Внутрішні джерела фінансування підприємства	12	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Сутність та класифікація внутрішніх джерел фінансування підприємства. Поняття самофінансування підприємства, його джерела. Принципи самофінансування підприємств. Cash-Flow (чистий грошовий потік) як внутрішнє джерело фінансування підприємства. Звіт про рух грошових коштів. Джерело [1, 3-7]. 2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант, розв'язання ситуаційних завдань
Тема 5. Дивідендна політика підприємства	12	1. Опрацювання літератури для обговорення питань: Зміст і завдання дивідендної політики. Теорії дивідендної політики. Показники ефективності дивідендної політики підприємства. Розподіл прибутку і виплата дивідендів. Фактори, що впливають на дивідендну політику підприємства. Методи нарахування дивідендів. Джерело [1,12]. 2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант, розв'язання ситуаційних завдань
Разом змістовий модуль 1	60		
Змістовий модуль 2. Напрями фінансової діяльності суб'єктів підприємництва у сучасних умовах.			
Тема 6. Фінансування підприємства за рахунок запозичених ресурсів	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Практична діяльність підприємства щодо отримання банківського кредиту. Кредитне забезпечення, його форми. Фінансування підприємства за рахунок комерційних позичок. Фінансування підприємства за рахунок коштів, залучених в результаті емісії та розміщення облігацій. Небанківське кредитування підприємств в сучасних умовах. Джерело [1, 5-14]. 2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант, розв'язання ситуаційних завдань
Тема 7. Реорганізація та фінансове інвестування підприємства	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Реорганізація і реструктуризація підприємства як санаційні заходи. Форми і види реструктуризації і реорганізації підприємства. Економічна сутність та види інвестицій. Інвестиційна діяльність підприємств. Фінансові інвестиції: сутність, об'єкти, форми. Формування портфелю цінних паперів і управління ним. Економічна оцінка ефективності фінансових інвестицій. Інвестиційні ризики та їх оцінка.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант, розв'язання ситуаційних завдань

		[1, 5-17]. 2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.	
Тема 8. Оцінювання вартості підприємства	10	Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Взаємозв'язок цілей оцінювання вартості підприємства з видами оцінної вартості і суб'єктами оцінки. Методи оцінювання вартості підприємства та їх характеристика. Доходний підхід оцінювання вартості підприємства.. Витратний підхід оцінювання вартості підприємства. Ринковий (порівняльний) підхід оцінювання вартості підприємства. [1, 9-13]. 2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант, розв'язання ситуаційних завдань
Тема 9. Фінансова діяльність підприємств у сфері зовнішньоекономічних відносин	10	Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Види зовнішньоекономічних операцій та методи їх здійснення. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та методи їх нейтралізації. Розрахунки при здійсненні зовнішньоекономічних операцій. Суть і принципи митного регулювання ЗЕД в Україні. Фінансова діяльність на території вільних економічних зон. Офшорні зони. 2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань, перевірка зібраної інформації
Тема 5. Дивідендна політика підприємства	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Організація й інформаційне забезпечення фінансового контролінгу. Бюджетування й аналіз відхилень як найважливіші методи фінансового контролінгу. Стратегічна діагностика й інструменти стратегічного фінансового контролінгу. Оперативна діагностика й інструменти оперативного фінансового контролінгу. 2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань, перевірка зібраної інформації
Разом змістовий модуль 2	50		
Разом	60		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності										
	Загальні					Предметно-спеціальні					
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6
1. Ефективно використовувати механізм діяльності СПД для менеджменту фірми чи установи			+				+				
2. Використовувати набутий обсяг знань для забезпечення сталої діяльності того чи іншого підрозділу організації в умовах зростаючої інтеграції підприємств	+										
3. Підбирати відповідні засоби та методи впливу СПД на результати своїх професійних цілей											
4. Виконувати необхідний обсяг робіт по дослідженню сутності й особливостей надання різноманітних послуг				+				+	+		
5. Відстежувати та враховувати міжнародний досвід, а також перспективні можливості розвитку фінансово-кредитної системи України										+	
6. Організувати та забезпечити роботу СПД							+				
7. Організувати проведення підприємствами основних операцій по формуванню ресурсів та їх розміщенню										+	
8. Організувати взаємовідносини банківських установ з підприємствами всіх рівнів, державою і недержавним сектором економіки	+						+				
9. Робити відповідний аналіз та здійснювати операції на фондовому, кредитному ринках											
10. Володіти прийомами пошуку та використання наукової інформації, використовувати при цьому технічні засоби збору та обробки інформації, працювати на персональному комп'ютері		+						+			

8. Методи викладання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	2		1	1		4
Тема 2	2		1	1		4
Тема 3	2		1	1		4
Тема 4	2		1	1		4
Тема 5	2		1	1		4
Разом змістовий модуль 1	10		5	5	5	25
Змістовий модуль 2						
Тема 1	2		1	1		4
Тема 2	2		1	1		4
Тема 3	2		1	1		4
Тема 4	2		1	1		4
Тема 5	2		1	1		4
Разом змістовий модуль 2	10		5	5	5	25
Разом						50

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових

модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна

1. Конституція України. – К., 1996
2. Господарський кодекс України.- Х «ТОВ Одіссей», 2010
3. Бюджетний кодекс України - Х «ТОВ Одіссей», 2010
4. Податковий кодекс України. – Х.: Одіссей, 2011. – 568 с.
5. Закон України „Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні” // Інформ. бюлетень. Асоціація українських банків. – 1996. -№12
6. Закон України «Про акціонерні товариства» // ВВР № 46 від 23.12.2010 р.
7. Закон України „Про інвестиційну діяльність” від 18.09.1991 р. із змінами і доповненнями
8. Закон України „Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні” № 2658-III від 12.07.2001
9. Кравчук О.М., Лещук В.П. Фінансова діяльність суб’єктів підприємництва: Навч. посіб – К.: ЦУЛ, 2016 – 504 с.
11. Птащенко Л.О. Управління корпоративними фінансами: Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 296 с.
12. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб’єктів господарювання: Навч. посібник.- К.: КНЕУ, 2013.- 554 с.
13. Фінансова діяльність суб’єктів господарювання: Навч.-метод. посіб. для самот. вивч. дисц. / О.О. Терещенко та ін. – К.: КНЕУ, 2016. – 312 с.

Допоміжна

1. Бахрамов Ю.М., Глухов В.В. Финансовый менеджмент: Учебник для вузов. Стандарт третьего поколения. – СПб : Питер, 2014 – 496 с.: ил.
2. Бланк І.О. Фінансовий менеджмент. - К.: "Ника - Центр", 2016.
3. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2011
4. Олійник О.О. Логіко-структурна модель платіжного календаря в управлінні грошовими потоками підприємств АПК / О.О. Олійник // Вісник Бердянського університету менеджменту та бізнесу . – 2015. - №1. – С. 106-110.
5. Менеджмент: Інтегрований навчальний комплекс (підручник, електронна навчальна система на компакт-диску) – Донецьк: ДонДУЕТ – 2006. – 285 с.
6. Управління фінансовою діяльністю страхової компанії з метою забезпечення її ефективного розвитку. Монографія – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 168 с.
7. Фінансовий менеджмент: Навч.-метод. посібник для самот. вивч. дисц. / А.М. Поддєрьогін та ін. – К.: КНЕУ, 2013

8. Школьник І.І. Глобальні фінансові активи: структурні зміни / І.І. Школьник // Вісник НБУ. – 2017. – Липень. – С. 3-6.

Інформаційні ресурси

1. Загальні засади організації бухгалтерського обліку. - Режим доступу : http://minfin.gov.ua/control/uk/publish/category/main?cat_id=83009
 2. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (у заочній формі) «Фінанси підприємств в аграрному секторі економіки» - Режим доступу : http://sites.znu.edu.ua/news_details/news_id=11882&lang=ukr
 3. Офіційний сайт Верховної ради України. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
 4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. - Режим доступу: <http://kmu.gov.ua>
 5. Фінанси підприємств [Текст] : практикум / [уклад.: Л. Л. Гриценко, О. В. Дейнека, І. М. Крайніков] ; Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України”. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2011. – 93 с. - Режим доступу: http://lib.uabs.edu.ua/library/Method/K_fin/2011/1062_2011.pdf
 6. Сайт Верховної ради України – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>.
 6. Сайт Національного банку України - Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
 7. Національна бібліотека ім.. Вернадського – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.
 8. Сайт Асоціації українських банків – Режим доступу: <http://www.aub.com.ua>
 9. Сайт економічних новин та інформації – Режим доступу: <http://www.economics.com.ua>
 10. Сайт банківської аналітики – Режим доступу: <http://www.bankografo.com>.
- Чайковська О.В. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: конспект лекцій. [Електронний ресурс]. – Донецьк, 2012
2. Офіційний сайт <http://zakon1.rada.gov.ua>